ئاژانسی موتەڵع سەرجەم بڕیارە‌کانی دانشتنی ئە‌مڕۆی ئە‌نجومە‌نی وە‌زیران بڵاودەکاتەوە

ئەمڕۆ سێشەممە، ئەنجومەنی وەزیران بنەماکانی هاوکاری وزەی لە عێراق لە نێوان وەزارەتی کارەبا و کۆمپانیای سیمێنس ئینێرجی ئەڵمانی پەسەند کرد، هاوکات لەدانیشتنەکەدا ڕەزامەندی درا لەسەر بەردەوامبوونی پاڵپشتی بۆ جێبەجێکردنی وێستگەکانی کارەبای وەبەرھێنان.

‏

‏

‏نوسینگەی ڕاگەیاندنی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران لە راگەیندراوێکدا بڵاویکردەوە " ئەمڕۆ سێشەممە ئەنجومەنی وەزیران ٣٤ەمین دانیشتنی ئاسایی خۆی بە سەرۆکایەتی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران محەمەد شیاع سودانی بەڕێوەبرد ،لە میانی دانیشتنەکەدا بارودۆخی گشتی وڵات تاوتوێ کرا، با بەتەکانی بەرنامەی کار تاوتوێ کران، بڕیاری پێویست درا".

‏

‏لە ڕاگەیەندراوەکەدا ئاماژە بەوەشکراوە، "سەبارەت بە پابەندبوونە داراییەکانی نێوان حکومەتی فیدراڵی و حکومەتی هەرێمی کوردستان، ئەنجومەن پێداچوونەوەی بە ڕاپۆرتی لیژنەی وەزاری پەیوەندیدار بە پرسی پابەندییە داراییەکانی نێوان حکومەتی فیدراڵی و حکومەتی هەرێمی کوردستان کرد، هەروەها

ڕەزامەندی لەسەر خەرجکردنی مووچەی هەرێم لە لایەن وەزارەتی داراییەوە بە مانگی حوزەیرانی 2025، بەمەرجێک حکومەتی هەرێم بڕی (120) ملیار دینار وەک قیست بە داهاتی نانەوتی بدات، بەپێی دەقی بڕیارنامەی ئەنجومەنی زیران (636 ساڵی 2025) ئەنجومەن لیژنە هاوبەشەکانی ڕاسپارد بۆ بەردەوامبوون لە کارەکانیان، هەروەها ئاراستەی پێکهێنانی تیمێکی یاسایی کرد کە بریتی بێت لە ڕاوێژکاری یاسایی سەرۆکی حکومەت، سەرۆکی بەشی یاساییەکان لە ئەمانەتی گشتی ئەنجومەنی وەزیران، وەزارەتی دارایی، و دەستەی چاودێری دارایی فیدراڵی، بە هەماهەنگی لەگەڵ نوێنەرانی حکومەتی هەرێمی کوردستان چارەسەرکردنی ناکۆکییە یاساییەکانی پەیوەست بە داهاتە غەیرە نەوتییەکان، بەپێی یاسا“.

ئاماژەی بەوەشکرد، "ئەنجومەنەکە گفتوگۆی لەسەر دەرەنجامەکانی لیژنە هاوبەشەکانی وەزارەتی نەوتی فیدراڵی و وەزارەتی سامانە سروشتییەکانی هەرێمی کوردستان کرد، هەروەها جەختی لەسەر خێراکردنی گەیاندنی دەستبەجێی نەوتی بەرهەم هێنراو لە کێڵگەکانی ناو هەرێم بۆ ڕێکخراوی بەبازاڕکردنی نەوتی دەوڵەتی (سۆمۆ) بۆ هەناردەکردن لە ڕێگەی بەندەری جەیهانەوە، لە ڕێگەی بۆری عێراق-تورکیا، بەپێی یاسای بودجەی فیدراڵی هەموارکراوی هەرێمی کوردستان".

لە درێژەی ڕاگەیەندراوەکە هاتووە، "لەبواری چاودێریکردنی پڕۆژەکانی کارەبادا، وەزیری کارەبا پێشکەشکردنی لەسەر واقیعی بەرهەمهێنان و بەرەوپێشچوونی جێبەجێکردن و کارپێکردنی پڕۆژەکانی بەرهەمهێنان، دوای ئەوەی بە فیعلی گەیشتە بەرهەمهێنانی (28) هەزار مێگاوات، لەگەڵ زیادبوونی خواستی ناوخۆیی، کە جیاوازی دەردەکەوێت لەگەڵ بەرهەمهێنانی ساڵی 2022، کە گەیشتە (19) هەزار مێگاوات. هەروەها ئەنجومەن پێداچوونەوەی بە پڕۆژەکانی بەرهەمهێنانی لە تەواو بوون و جێبەجێکردن، بە توانای (١٥) هەزار مێگاوات (وزەی خۆر، وێستگەی کارەبای گەرمی، و وێستگەی خولی تەکەڵاو)، جگە لە قۆناغی یەکەمی فراوانکردن لە دروستکردنی وێستگەی وەبەرهێنان بە توانای (١٠) هەزار مێگاوات، و گرێبەست لەگەڵ کۆمپانیای سیمەنس بە توانای (١٥) هەزار مێگاوات و کۆمپانیای جی ئیی بە توانای (٢٤) هەزار مێگاوات."

لە ڕاگەیەندراوەکەدا جەخت لەوە کراوەتەوە کە "ئەنجومەنی وەزیران باسی لە کارکردن بەپێی ڕێبازی 'کارکردنی ئابووری' کردووە، کە بریتییە لە کارکردن لە چوارچێوەی باشترین بژاردەکاندا، بارهەڵگر، پێداچوونەوە بە مۆدێلی ئابووری بۆ وێستگەکانی وەبەرهێنان، و ئەولەویەتدان بەو ڕێگایەی کە زۆرترین گەڕانەوەی وزە بەدەستبهێنێت لە کاتی کارکردندا و کەمترین تێچوون".

لە ڕاگەیەندراوەکەدا ئاماژە بەوە کراوە، "ئەنجوومەنی وەزیران بنەماکانی هاوکاری وزەی لە عێراق لە نێوان وەزارەتی کارەبا و کۆمپانیای سیمەنس ئینێرجی ئەڵمانی پەسەند کرد، و بەردەوام بوو لە

جێبەجێکردنیان. وەزارەتەکانی پلاندانان و دارایی ئەم بنەمایانەی هاوکاریکردن دەگرنەبەر و بەی ساڵانەی خۆیان لە خشتەی بودجەی فیدراڵی ساڵی ۲۰۲۵ی عێراقدا دەخەنە نێو خشتەی بودجەی فیدراڵی ۲۰۲۵، هەروەها دەسەڵات دەداتە وەزیری کارەبا بە دەسەڵاتە پێویستەکانەوە بە ئەوەی بەردەوام بێت لە جێبەجێکردن وەک ئیستسنایەک لە ڕێنماییەکانی جێبەجێکردن ، گرێبەستە حکومییەکان.

هەروەها ئەنجومەنەکە ڕەزامەندی دەربڕی لەسەر بەردەوامبوونی پاڵپشتی بە جێبەجێکردنی وێستگەکانی کارەبای وەبەرهێنان، و ئەم پرۆژانەی خوارەوەی وەبەرهێنان لە بڕیارنامەی ژمارە (245ی ساڵی 2019)ی کابینەی حکومەت بەخشی، ڕەوانەکردنەکە لەژێر بەرپرسیارێتی وەبەرهێنەری جێبەجێکاردا دەبێت، و تەرخانکردنی دارایی پێویست بە کڕینی وزە دەستەبەر دەکرێت کاتێک وێستگەکان دەچنە قۆناغی کارکردنی بازرگانییەوە.

یەکەم: پڕۆژەی وێستگەی کارەبای وەبەرهێنانی غازی تێکەڵاوی فاو، بە توانای (3000) مێگاوات.

دووەم: پرۆژەی وێستگەی کارەبای غازی کەرکوک، بە توانای (1500) مێگاوات.

سێیەم: پرۆژەی وێستگەی کارەبای گەرمی نەجەف، بە توانای (1500) مێگاوات.

چوارەم: پرۆژەی وێستگەی کارەبای غازی تێکەڵاوی بەغدا/ ئەبوغرێب، بە توانای (3000) مێگاوات.

پێنجەم: پرۆژەی (وێستگەی کارەبای گەرمی یوسفیە)، بە توانای (1800) مێگاوات.

لە درێژەی ڕاگەیەندراوەکەدا هاتووە، "لەبواری وزەدا، ئەنجومەن پەسەندی کرد کە وەزارەتی نەوت/کۆمپانیای پاڵاوگەی ناوەڕاست لە بڕگەکانی ڕێنماییەکان بە ئاسانکاری جێبەجێکردنی بودجەی کڕین لە وەزارەتی پیشەسازی و کانزاکان سەبارەت بە پرۆسەکردنی داواکارییەکانی نایترۆجینی شل".

لە ڕاگەیەندراوەکەدا جەخت لەوە کراوەتەوە "لە بواری پاڵپشتیکردنی گروپە پەراوێزخراوەکان، ئەنجومەن ڕەزامەندی دەربڕی لەسەر گواستنەوەی خاوەندارێتی ئەو زەویانەی کە (300) خانووی کەم تێچووی لەسەر دروستکراون لە ناحیەکانی سەماوە، ڕومەیسە، و خزەر، جگە لە (70) خانوو لە قەزای سەلمان و ناحیەی بوسەیە لە پارێزگای موسەنا، جێبەجێ کراون بەپێی تەرخانکردنی ئەو زەویانە ستراتیژی کەمکردنەوەی هەژاری، بەجۆرێک کە لە بڕیارەکەی ئەنجومەنی وەزیراندا جێگیر بکرێن سەبارەت،

بۆ خەڵکی قەزای بوسایە هەروەها ئەنجومەنەکە پەسەندی هەموارکردنەوەی بڕیارنامەی ژمارە 227ی ساڵی 2025ی خۆی سەبارەت بە کۆمەڵگەی نیشتەجێبوونی ئێزیدییەکان لە شنگال کرد، درێژکردنەوەی ئەو مەرجانەی لە بڕیارنامەی پێشوودا هاتووە.

ئەنجومەن ئاماژەی بەوەشکردووە، "بەمەبەستی پاڵپشتیکردنی پێکهاتەکان و فەوجەکانی بەڕێوەبەرایەتی پۆلیسی پاراستنی وزە، ئەنجومەن ڕەزامەندی دەربڕی لەسەر دابینکردنی تێچووی دیاریکراو لەلایەن کۆمپانیا نەوتییەکانی سەر بە وەزارەتی نەوت، وەک ئیستسنایەک لە بڕیارنامەی ژمارە 24600ی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە 24600ی ساڵی 2024. وەزارەتی ناوخۆ گرێبەست لەگەڵ دەسەڵاتی پیشەسازیی سەربازی دەکات بۆ کڕینی کامێرای گەرمی و ئیستسراکسەکانیان کۆنترۆڵی تەواوەتی و ئۆوماتکردنی دامەزراوە نەوتییەکان لە پارێزگاکانی نەینەوا، کەرکوک، سەڵاحەددین، ئەنبار، زیقار، و میسان."

لە ڕاگەیەندراوەکەدا ئاماژە بەوەشکراوە، "لە چوارچێوەی بەدواداچوونەکانی ئەنجومەن بۆ کارەکانی بەرگری شارستانی و بڕیارە پەیوەندیدارەکانی ئەنجومەنی وەزیران، سەرۆکوەزیرانی ڕێنمایی وەزارەتی دارایی کرد بە دابینکردنی بودجە بۆ وەزارەتی ناوخۆ بۆ دامەزراندنی (100) مەفرەزەی بەرگری شارستانی لە بەغدا و پارێزگاکان، هەروەها بۆ بەرزکردنەوەی کۆنترۆڵی سنووری عێراق و سوریا ، ئەنجوومەنی وەزیران پێشنووسی یاسای هەموارکردنەوەی دووەمی یاسای سامەڕا پایتەختی شارستانیەتی ئیسلامی ژمارە 5ی ساڵی 2018ی پەسەند کرد و بە پشتبەستن بە دەستوور ڕەوانەی ئەنجوومەنی نوێنەرانی کرد.

ئەنجومەنەکە بەردەوام بووە، بەپێی ڕاگەیەندراوەکە، "جێبەجێکردنی پڕۆژەکانی ژێرخانی و تەواوکردنی ئەم بڕیارانەی خوارەوە سەبارەت بە پڕۆژە وەستاوەکان دراون:

1. زیادکردنی بڕی یەدەگ و کۆی تێچووی پڕۆژەی (نۆژەنکردنەوە و پەرەپێدانی دەروازەی وەرکە لە پارێزگای موسەننا).

2. زیادکردنی کۆی تێچووی پڕۆژەی (کاری خزمەتگوزاری و ئەندازیاری بۆ گەڕەکەکانی تەنیشت دیزاینی بنەڕەتی لە پارێزگای نەینەوا).

3. زیادکردنی بڕی یەدەگ و کۆی تێچووی پڕۆژەی (ئاوی گەڕەکی قادسیە لە تکریت پارێزگاری سەڵاحەددین).

4. زیادکردنی بڕی یەدەگ و کۆی تێچووی پڕۆژەی (دامەزراندنی تاقیگەی کشتوکاڵی شانە ڕووەکییەکان لە گەڕەکی فورقان لە پارێزگای نەینەوا) لە چوارچێوەی پڕۆژەی دروستکردن و فراوانکردنی بینای کشتوکاڵی لە قەزاکانی موسڵ.

5. زیادکردنی بڕی یەدەگ و کۆی تێچووی پڕۆژەی (کۆمەڵگەی نیشتەجێبوون لە پارێزگای واست/زورباتیە).

6. زیادکردنی تێچووی پڕۆژەی (ئامێرکردن و دانانی نۆ پەمپ لە شوێنی جیاواز لە پارێزگای نەجەف).